



KUST-ÖSTERBOTTENS SAMKOMMUN FÖR SOCIAL- OCH PRIMÄRHÄLSOVÅRD
RANNIKKO-POHJANMAAN SOSIAALI- JA PERUSTERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ

Integrationsprogram för invandrare inom K5-området 2017–2020



Innehållsförteckning

1. Allmänt om integrations-programmet.....	5
2. Utlännings-/invandrarsitua-tionen inom K5-området	5
3. Integrationslagens syfte	8
4. Kommunens åtagande	9
4.1. Programmets strategiska planering och uppföljning.....	9
4.2. Plan för kommunens allmänna tjänster med tonvikt på integrationsfrämjande och stödjande åtgärder	9
4.2.1. Socialservice	10
4.2.2. Hälso- och sjukvård	11
4.2.3. Utbildning.....	13
4.2.4. Boende	16
4.2.5. Fritid och kulturliv	17
4.3. Kommunen som myndighet för samordningen av integrations-främjandet, samt aktörer som svarar för olika åtgärder	17
4.3.1. Gemensam modell för K5-området	17
4.3.2. Information om samhället	20
4.3.3. Rådgivnings- och handledningstjänster	21
4.3.4. Inledande kartläggning.....	22
4.3.5. Integrationsplan	23
4.4. Plan för främjande av barns och unga personers integration samt stärkandet av deras sociala identitet.....	23
4.5. Plan för främjande av integration och stärkande av social identitet bland grupper som står utanför arbetskraften.....	24
4.6. Plan för personer som ansökt om internationellt skydd och beviljats uppehållstillstånd, eller personer med flyktingstatus	26
4.7. Plan för främjande av goda etniska relationer och dialoger mellan olika kulturer	26
4.8. Plan för uppföljning och uppdatering av kommunens integrationsprogram	27
5. Statens åtagande.....	27
5.1. Arbets- och näringsministeriets ansvarsområde:	27
5.2. Närings-, trafik- och miljöcentralernas (NTM) uppgifter:	27
6. Sammandrag	28
7. Källförteckning.....	30

1. Allmänt om integrationsprogrammet

Det gemensamma integrationsprogrammet för Kust-Österbottens samkommun för social- och primärhälsovård är en uppdatering av föregående program. Programmet gäller för de kommande fyra åren d.v.s. 2017–2020.

Integrationsprogrammet är uppgjort enligt modellen som finns i Lag om främjande av integration 30.12.2010 /1386 och som trädde i kraft 1.9.2011.

Integrationsprogrammet följer även en modell från Skåne regionen i Sverige och projektet Hemma i Finland/En bra start i Österbotten. Modellen kallas regional överenskommelse (RÖK-modellen). Målet är att samla resurserna för ett så inkluderande mottagande av nyanlända som möjligt. Grundtanken i RÖK-modellen är att kommuner, myndigheter, föreningsliv, näringsliv och forskarsamhället bidrar till att var och en känner sig som en viktig del av regionens framtid, vilket är helt i enlighet med den nya integrationslagens intentioner.

Integrationslagen omfattar alla invandrare i Finland oavsett skäl till inflyttning. Utgångspunkten för den nya integrationslagen är bland annat att svara på de ändringar som skett i invandringen under de senaste 25 åren. I lagen betonas integrationens betydelse och att invandrarna ska kunna delta i det finländska samhällslivet på samma sätt som landets övriga invånare. Språkets betydelse, dvs. att invandrarna lär sig finska eller svenska, är en central integrationsfaktor. I fråga om invandrare i arbetsför ålder syftar integrationen till att de ska få arbete och

att deras kunskaper och utbildning ska kunna användas i det finländska samhället.

Kommunernas tjänstemän som arbetar med integrationsfrågor ansvarar tillsammans med Arbets- och näringsbyråerna för att invandrarna får en god hjälp med olika ärenden i initialskedet.

I arbetsgruppen för integrationsprogrammets uppgörande har medverkat:

Folke Storbacka Malax,
Caroline Rönqvist t.o.m. 1.5.2016,
därefter Carina Westberg Korsnäs
Aida Simidzija, Närpes
Mirja Högstrand, Kaskö
Viola Broo-Rönnlund, Kristinestad
Lilian Ivars har ansvarat för program-
mets skriftliga utformning.

2. Utlännings-/invandarsituationen inom K5-området

Uppgifterna från Statistikcentralen på antalet utlänningar inom K5-området per 31.12.2015 visar inte en helt rätt bild av situationen. De, som finns med i statistiken är invandrare som erhållit A-uppehållstillstånd, dvs. kontinuerligt uppehållstillstånd.

Många av arbetsinvandrarna kommer från länder utanför EU-området. De får på grund av sitt arbetsavtal ofta B-status, vilket innebär tillfälliga uppehållstillstånd beroende på arbetsavtalets längd. Antalet invandrare är således fler i praktiken än vad statistiken visar.



Befolkning efter språk samt antal utlänningar 31.12.2015

	Folkmängd	Finsk-språkiga	Svensk-språkiga	Annat språk	%	Utländska medborgare	%
Kaskö	1 285	828	374	83	6,5	68	5,3
Korsnäs	2 201	71	1 906	224	10,2	198	9,0
Kristinestad	6 793	2 793	3 761	239	3,5	257	3,8
Malax	5 545	565	4 713	267	4,8	282	5,1
Närpes	9 387	523	7 747	1117	11,9	996	10,6
K5 totalt	25 211	4 780	18 501	1930	7,7	1 801	7,1

Källa: statistikcentralen

Antalet utlänningar har ökat stadigt under de senaste 27 åren efter flyktmottagningen i Närpes 1988 och i Korsnäs och Malax 1989. De första grupperna var vietnamesiska båtflyktingar. Kriget i forna Jugoslavien medförde att över två miljoner människor flydde och spriddes över världen. Flyktingar från forna Jugoslavien kom till Närpes och Malax i olika grupper under åren 1992–2002. Till Kristinestad kom kvotflyktingar från Afghanistan i början på 2000-talet. Korsnäs och Malax tog emot kvotflyktingar från Myanmar (Burma) 2007–2009. De senaste åren har kvotflyktingar från Sudan (2014) kommit till Närpes och från det krigsdrabbade Syrien till Malax (2015 och 2016). Röda Korset upprätthåller en asylcentral i Kristinestad sedan år 2009.

Sedan slutet av 1990-talet och början av 2000-talet har brist på arbetskraft varit den främsta orsaken till invandringen. Arbetsgivare har rekryterat arbetskraft från Vietnam, Bosnien, de baltiska länderna, Polen, Ryssland med flera östeuropeiska länder.

Arbetskraft har bland annat behövts till metallindustrin, växthusbranschen

samt till jordbrukssektorns olika binärningar.

ATT ARBETA I FINLAND

En utlänning, som kommer från ett land utanför EU och som har avsikt att arbeta i Finland behöver ett uppehållstillstånd för arbetstagare, medan den som arbetar som självständig näringsidkare eller yrkesutövare i Finland skall ansöka om uppehållstillstånd för näringsidkare.

De som tillhör ett EU-land behöver registrera sin uppehållsrätt hos polisen ifall de önskar bosätta sig i Finland längre än tre månader.

På www.migri.fi kan man läsa om vilka regler som gäller för att få arbeta i Finland, samt om giltighetstid för uppehållstillstånd

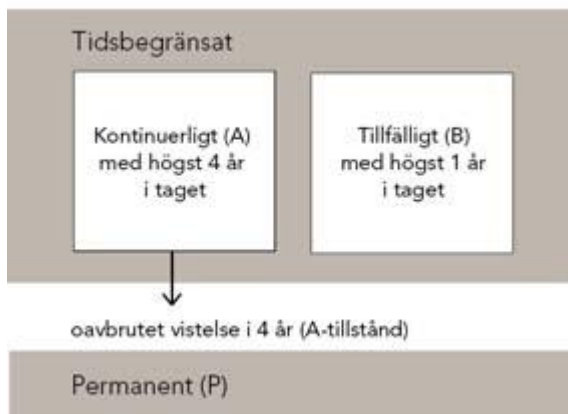
Giltighetstiden för uppehållstillstånd och typer av tillstånd

Ett uppehållstillstånd är antingen tidsbegränsat eller permanent. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas beroende på vistelsens art antingen som ett tillfälligt eller kontinuerligt uppehålls-

tillstånd. Det första tillståndet är alltid tidsbegränsat.

Typer av tillstånd anges med en bokstavskod i uppehållstillståndet:

- I ett kontinuerligt uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden A
- I ett tillfälligt uppehållstillstånd bokstavskoden B.
- I ett permanent uppehållstillstånd antecknas bokstavskoden P
- I ett EG-uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland som länge vistats i landet bokstavskoden P-EY.



Källa: www.migri.fi

Integrationslagens tillämpningsområde omfattar alla i Finland bosatta invandrare som har giltigt uppehållstillstånd eller vilkas uppehållsrätt har registrerats.

Lagens tillämpningsområde gäller följaktligen också EU-medborgare och medborgare i de nordiska länderna samt deras familjemedlemmar. Lagen tillämpas inte på personer som söker internationellt skydd (asylsökande) eller som vistas i landet med visum eller visumfritt (turister). Lagen tillämpas inte heller på personer som för första gången ansöker om uppehållstillstånd innan tillståndet beviljats.

Faktaruta:

En **kvotflykting** är en person som p.g.a. krig eller förföljelse tvingats lämna sitt hemland. Flyktingen befinner sig ofta i ett grannland. FN:s flyktingkommissariat UNHCR bedömer flyktingens situation. Om det finns orsak för att flyktingens liv är i fara vid ett återvändande beviljas kvotflyktingstatus och placering i tredje land.

Finlands riksdag beslutar årligen om antalet kvotflyktingar. Kvoten för år 2016 är 750 personer.

I kommunen görs beslut om flyktingmottagning, som sänds till NTM-centralen för vidare åtgärder. Kvoten kan variera beroende på krig och kriser runt om i världen.

Kvotflyktingar har rätt till bostad, språk- och samhällsundervisning samt planerad integration under en treårsperiod

Asylsökande är en person som på grund av förföljelse i sitt eget hemland söker om internationellt skydd (uppehållstillstånd) i ett annat land. Anhållan om asyl lämnas till gränskontrollmyndigheter eller till polisen. Anhållan behandlas efter intervju på Migrationsverket med den asylsökande. Den asylsökande placeras på en mottagningscentral under behandlingstiden. Ifall beslutet om uppehållstillstånd är positivt får personen en kommunplats och har därefter rätt till integrationsåtgärder. Är beslutet negativt kommer personen att utvisas ur landet av polisen.

Arbetskraftsinvandrare är en person som rekryterats som arbetskraft från utlandet. Är personen från ett EU-land och beviljats arbete i Finland räcker det med en anmälan till polisen. Är personen från ett land utanför EU finns det begränsningar i rekryteringsförfarandet.

Undantag från regeln är trädgårds- och pälsdjursbranschen. Arbetsgivare kan fritt rekrytera arbetskraft från utlandet till dessa branscher.

Arbetsgivaren anhåller om arbets- och uppehållstillstånd för en arbetstagare hos Migrationsverket. Efter att Migrationsverket beviljat tillståndet kan det lösas ut vid Finlands ambasad eller beskickning i det land arbetstagaren kommer ifrån.

Förutsättningarna för beviljat uppehållstillstånd kräver en viss inkomstnivå. Inkomsterna som krävs för tryggad försörjning är följande:

1 pers. nettolön/månad	1000 €
2 pers. i samma hush.	1700
3 " " "	2200
4 " " "	2400
5 " " "	2900
6 " " "	3100
7 " " "	3200

Ifall nettomånadsinkomsterna inte fyller kraven, beviljas inte uppehållstillstånd i de flesta fall.

SITUATIONEN MED ASYLSÖKANDE INOM K5

Under hösten 2015 kom en stor våg av asylsökande till Europa. Till Finland anlände ca 32 000 asylsökande under året. De asylsökande kom främst från Irak, Afghanistan och Syrien.

För Röda Korsets asylförläggning i Kristinestad blev utmaningen att försöka finna platser för ca 700 asylsökande. Lösningen blev placering i alla K5 kommuner. I Yrkesakademins tidigare utrymmen i Korsnäs placerades ca 160 asylsökande, i Malax ca 90, i Närpes ca 70, i Kaskö ca 80 och i Kristinestad ca 300 asylsökande.

Ensamkommande barn är en relativt stor grupp av de asylsökande. Ett gruppboende för ensamkommande barn har inrättats i Kristinestad

Enligt uppgifter från migrationsverket kommer ca 1/3 av samtliga asylsökande att beviljas positiva uppehållstillstånd. Samtliga K5 kommuner har tagit beslut om att man är villig att ta emot 20–25 personer vilka beviljats positiva tillståndsbesked.

3. Integrationslagens syfte

Syftet med integrationslagen är att:

- **Ta hänsyn** till alla som av olika skäl flyttar till Finland.
- **Främja** integrationens dubbelriktning. Integrationen förutsätter att det förs en dialog och att det bedrivs gemensam verksamhet mellan invandrare och majoritetsbefolkningen.
- **Öka** integrationsåtgärdernas verkningar och förbättra uppföljningen.
- **Förbättra** handledningen i invandringens första skede. Det är viktigt att invandrarna under det första skedet får information om det finländska samhället, om sina rättigheter och skyldigheter samt rådgivning i fråga om språkundervisning och sökande av arbete.
- **Förhindra** utslagning av grupper i sårbar ställning. I dessa grupper ingår till exempel funk-

tionshindrade och äldre personer samt utsatta barn och kvinnor.

- **Öka** invandrades delaktighet.
- **Förstärka** en reglerad placering av flyktingar i kommunerna.

4. Kommunens åtagande

I Integrationslagens 3 kap § 29 definieras de allmänna målen för integrationsfrämjande på lokal nivå.

”Målet för kommunens och de andra lokala myndigheternas integrationsfrämjande är att lokalt eller regionalt stödja internationalism, jämlikhet och likabehandling samt främja en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper. Målet är dessutom att främja goda etniska relationer och en dialog mellan olika kulturer och delaktighet för invandrargrupper samt stödja deras möjligheter att bevara sitt eget språk och sin egen kultur”.

”Invandrarbefolkningens behov och främjandet av integration skall beaktas i kommunens och de andra lokala myndigheternas allmänna planering, verksamhet och uppföljning”

4.1. Programmets strategiska planering och uppföljning.

Allmänt kan sägas att invandrarernas servicebehov skall ses som en helhet, som omfattar bland annat utbildning, vård och omsorg och boende. Invandrarernas individuella behov kräver att basservicen anpassas och att service finns tillgänglig för dem.

Tolkning och översättning bör ordnas i ärenden, som invandraren inte behärskar på grund av bristande språkkunskaper i svenska eller finska. Ärendet kan tolkas eller översättas till ett språk som invandraren kan konsta-

teras förstå tillräckligt väl med hänsyn till ärendets art (1 kap.5 §).

Ett integrationsprogram; Enligt integrationslagens kap.3 § 32 ska kommunen eller flera kommuner tillsammans göra upp ett program för integrationsfrämjande sektoröverskridande samarbete, som godkänns i respektive kommuns fullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Programmet beaktas när budget och ekonomiplan enligt 65 § i kommunallagen (365/1995) görs upp. Riktlinjerna för kommunens program för integrationsfrämjande bestäms i kap. 3 § 33.

I kommunernas budgeter och verksamhetsplaner, samt olika strategidokument bör invandrarernas behov av service beaktas och ingå som en naturlig del av kommunens verksamhet.

I Finlands kommunförbunds riktlinjer för invandrapolitiken betonas att en viktig uppgift för kommunerna är att främja invandrarernas delaktighet och jämställdhet, liksom också relationerna mellan olika befolkningsgrupper. Framtidens regioner och kommuner är mångkulturella aktörer som ingår i internationella nätverk. Finlands samt landskapens och kommunernas livskraft förutsätter att det finns kompetent arbetskraft inom förvaltningen, i företag och organisationer.

Ansvariga: Kommunernas beslutande organ

4.2. Plan för kommunens allmänna tjänster med tonvikt på integrationsfrämjande och stödjande åtgärder

Kommunen är allmänt ansvarig och samordningsansvarig för utvecklandet av invandrarernas integration, samt för

planering och uppföljning av integrationen på lokal nivå. Kommunen skall se till att de kommunala tjänsterna även lämpar sig för invandrare och att personalens kompetens i fråga om integration utvecklas, integrationslagens 3 kap. § 30.

Målet med kommunens allmänna tjänster är att:

- invandrare inom K5-området får samma service som övriga invånare,
- kulturella och religiösa särdrag beaktas,
- personalen har kunskaper och färdigheter som behövs för arbete med klienter som har invandrarbakgrund.

4.2.1. Socialservice

Socialservicen står till invandrarnas disposition på samma sätt som för övriga kommuninvånare.

Socialvårdslagen uppdaterades 2014 (31.12.2014/1301).

Syftet med socialvårdslagen är att:

- 1) främja och upprätthålla välfärd och social trygghet,
- 2) minska ojämlikhet och främja delaktighet,
- 3) på lika grunder trygga behövlig, tillräcklig och högklassig socialservice samt andra åtgärder som främjar välfärden,
- 4) främja klientorientering och klientens rätt till god service och gott bemötande inom socialvården,
- 5) förbättra samarbetet mellan socialvården och kommunens olika sektorer samt andra aktörer för de mål som avses i 1–4 punkterna ska nås.

I lagens 11§ stadgas om stödbehov Socialservice ska ordnas:

- 1) som stöd för att klara det dagliga livet,
- 2) för stödbehov med anknytning till boende,
- 3) för behov av ekonomiskt stöd,
- 4) för att förhindra marginalisering och främja delaktighet,
- 5) för stödbehov av närstående- och familjevåld samt annat våld eller annan illabehandling,
- 6) för stödbehov i anslutning till akuta krissituationer,
- 7) för att stödja en balanserad utveckling och välfärd hos barn,
- 8) för stödbehov på grund av missbruk av berusningsmedel, psykisk ohälsa, annan sjukdom, skada eller åldrande,
- 9) för stödbehov med anknytning till fysisk, psykisk, social eller kognitiv funktionsförmåga,
- 10) för att stödja anhöriga och närstående till personer som behöver stöd.

En förändring är utbetalning av utkomstskydd som efter 1.1.2017 övergår till FPA.

För asylsökande gäller att förläggningen har skyldighet att ordna nödvändiga social- och hälsovårdstjänster (13§ i mottagandelagen)

Kommunerna erbjuder social- och hälsovårdstjänster i första hand för dem som är stadigvarande boende i kommunen och dimensionerar sin verksamhet enligt detta. Kommunen kan dock välja att tillsammans med förläggningen avtala om produktionen av de social- och hälsovårdstjänster som föreskrivs i mottagandelagen. Innan ordnande av service inleds fattar kommunen beslut i ärendet i det kommunala organ som föreskrivs i kommunens instruktion, oftast vård- och hälsovårdsnämnden.

Vid behov anlitas alltid tolk i situationer gällande socialservice.

Barnskyddsärenden som gäller minderåriga barn till asylsökande sköts av den kommun de asylsökande bor.

Specialarrangemang, tjänster och utbildning av personal som stöder integration av invandrare kräver tilläggsresurser inom sociala sektorns olika delområden.

Ansvariga: Kommunernas vård- och omsorgsnämnder/ grundtrygghetsnämnden.

4.2.2. Hälso- och sjukvård

I dagsläget finns det inom K5 området fyra hälsovårdscentraler: Malax-Korsnäs, Närpes, Kaskö och Kristinestads HVC. Social- och hälsovårdsreformen som enligt uppgift kommer att genomföras från och med 1.1.2019 kan ändra tillgängligheten på service.

Hälso- och sjukvårdstjänsterna utförs i enlighet med folkhälsolagen och omfattar alla kommuninvånare. En gemensam psykosocialenhet för K5-området finns placerad i Närpes.

Invandrare som inte har tillräckliga kunskaper i svenska eller finska betjänas inom hälsovården med hjälp av tolk. Det är viktigt att tolken är utbildad professionell tolk och har tillräckliga kunskaper för att kunna utföra sitt arbete på ett kvalitativt korrekt sätt. Tolkning via telefon är att föredra, ifall det är problematiskt att få tillgång till en fysiskt närvarande tolk. Telefontolkning kan t.ex. bokas via www.tulkkauspalvelu.fi eller Österbottens tolkcentral i Vasa.

OBSERVERA! Det är alltid myndigheterna som beställer tolk!

Barn ska aldrig användas som tolk!

Invandrare med flyktingstatus har ofta ett långvarigt behov av vård- och omsorgstjänster och deras hälsotillstånd behöver skötas omedelbart efter ankomsten.

Betalningsansvaret för sjuk- och hälsovården gäller enligt följande:

- 1) **För en kvotflykting** ingår kostnaderna i den kalkylerade ersättningen, som staten ersätter under de fyra första åren efter ankomsten. Personer med svåra sjukdomar eller handikapp kan få sina kostnader ersatta av staten upp till 10 år efter ankomsten. Tolkningskostnaderna ersätts så länge personen behöver tolkhjälp.
- 2) **För asylsökandes** behov av hälso- och sjukvårdstjänster gäller enligt 50§ i lagen om hälsovård att brådskande sjukvård, inbegripet brådskande mun- och tandvård, mentalvård, missbrukarvård, och psykosocialt stöd bör ges. Med akut vård avses omedelbar bedömning och vård som krävs på grund av akut insjuknande, skada, försvårad långvarig sjukdom eller nedsatt funktionsförmåga och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen eller skadan förvärras. Kostnaderna ersätts av flyktingförläggningen, som har avtal med migrationsverket. Barn till asylsökande går på rådgivningskontroller och alla barn vaccineras.
- 3) **För asylbeviljade**, det vill säga personer som beviljats uppehållstillstånd i Finland (internationellt skydd) och som har en hemkommun gäller motsvarande som för en kvotflykting. Kostnaderna ersätts via den kalkylerade ersättningen som staten betalar till kommunen.
- 4) **För dem som fått avslag på sin asylansökan** gäller ersätt-

ning för akut sjukvård på samma sätt som för asylsökande. Mottagningsförläggningen betalar i första hand och migrationsverket i andra hand för kostnaderna.

- 5) **Arbetskraftsinvandrare** med A-status har rätt till hälso- och sjukvård som vilken invånare som helst. Kostnaderna tillfaller kommunen på normalt sätt. Arbetskraftsinvandrare som ännu har B-status har rätt till akut sjukvård, men inte selektiv vård. I de fall en person med B-status har FPA-kort, ersätter staten selektiva sjukvårdskostnader.
- 6) **Papperslösa**; För så kallade papperslösa gäller det allmänna, alltså staten och kommunerna, ska enligt vad som närmare bestäms genom lag tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster, samt främja befolkningens hälsa (19 § 3 mom. i grundlagen). Principerna framgår i 50 § i hälso- och sjukvårdslagen, samt 12 § i socialvårdslagen kan tillämpas bl.a. på papperslösa personer.
- Kommunen kan få ersättning via FPA för brådskande vård (50 §, 20§)
 - Socialvård (12 §) såsom tryggnad av nödvändig omsorg och försörjning kan inte faktureras staten.

Källa; Kommunförbundets cirkulär 6/2016

Informationsmaterial

Inom K5:s hälsofrämjande mångkulturella projekt (2009–2010 med Mirja Högstrand som projektledare utarbetades följande guider som är användbara verktyg inom hälsovården.

Islamguide i korthet

Tolkningsguide för myndighetsbruk

Graviditetstid – svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska

Förlossning – svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska

Babyns första månader – svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska

Barnfamiljens läkemedel – svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska

De vanligaste barnsjukdomarna – svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska

Rådgivningens vaccinationsguide - svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska

Förhandsuppgifter till rådgivningen – svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska

EPDS-frågeformulär – svenska, finska, bosniska, vietnamesiska, ryska, engelska. Man kan också använda det rikssvenska materialet som finns på <http://www.rikshandboken-bhv.se/Texter/Psykisk-halsa/Depression-hos-nyblivna-mammor-och-screening-med-EPDS-Psykisk-halsa/> Frågeformuläret är översatt till 22 olika språk.



Guiderna finns på K5:s hemsida www.kfem.fi/publikationer

Information om **Tuberkulos** finns på 15 olika språk www.heli.fi

För vård av den psykiska hälsan finns en gemensam psykosocial enhet inom K5 sedan början av 2012. Verksamheten är beskriven i Mentalvårdsstrategi 2010–2015.

Mentalvårdsstrategin gäller likvärdigt för invandrare som för den övriga befolkningen. Strategins vision beskrivs enligt följande: *"Inom samkommunen för social- och primärhälsovården i Kust-Österbotten ses psykisk hälsa som en helhet där det förebyggande*

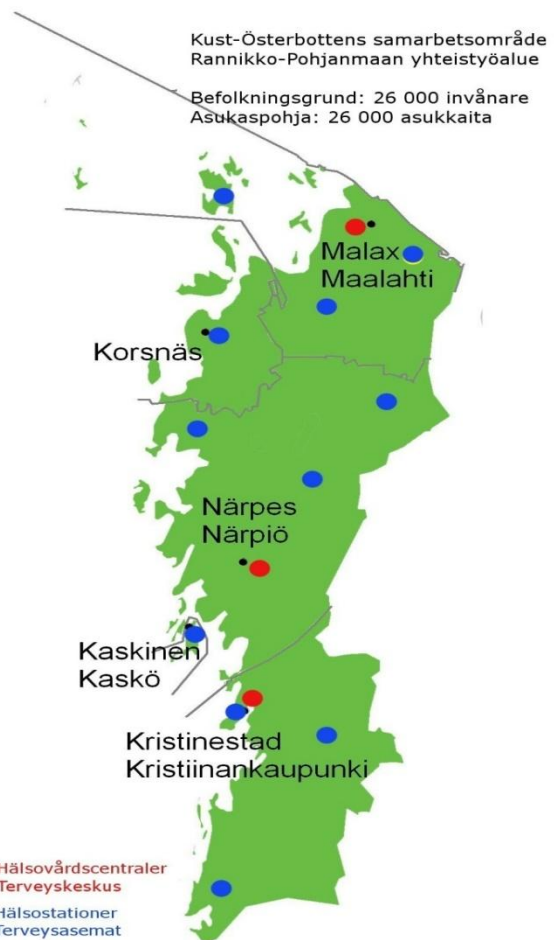
och främjande arbetet fungerar i växelverkan med vårdsystemet. Främjandet av psykisk hälsa och tidigt ingripande konkretiseras inom basservicen t.ex. i familjearbetet, i skolorna, dagvården samt mera allmänt inom social- och hälsovården.

Vården ordnas enligt ett trappsystem där det psykosociala teamet på regional nivå har hand om medicinsk och psykologisk vård och psykiatri. Klienterna och deras anhöriga får delta i planeringen av tjänsterna och målsättningen är att skräddarsy tydliga vårdkedjor utgående från klientens behov”.

Mentalvårdstrategin finns på K5: s hemsida, www.kfem.fi/publikationer

Antalet anställd personal med invandrarbakgrund ökar kontinuerligt inom vårdsektorn. Det är en positiv förändring som bör uppmuntras, dels för att skapa förståelse för det mångkulturella samhället och dels för att patienter med invandrarbakgrund skall förstå vårdsystemet lättare, när det finns ”egna tolkar” bland personalen. Invandrare med utbildning inom hälsovården motverkar dessutom bristen på arbetskraft. Kontinuerlig fortbildning för personalen i mångkultur inom vården är en viktig och nödvändig åtgärd.

Ansvariga: Kommunernas vård- och omsorgsnämnder/ grundtrygghetsnämnden.



4.2.3. Utbildning

Småbarnspedagogik och -skötsel hör numera till utbildningssektorn i alla K5 kommuner.

Kommunal dagvård ordnas i daghem, familjedagvård och/eller gruppfamiljedaghem för barn i åldern 0–5 år både som heldags- och halvdagsvård. Som alternativ till den kommunala dagvården finns hemvårdsstöd samt stöd för privat vård av barn. Dagvård av barn är vård, omsorg och fostran, och dess mål är att stödja hemmens fostrande arbete. Föräldrarna har det primära ansvaret att fostra barnet, och därför är det viktigt med ett nära samarbete mellan dagvården och familjen.

Det är i de flesta fall nödvändigt att använda tolk i olika situationer under invandrarfamiljens initialskede, innan språkkunskapen har utvecklats.

Det är viktigt att förklara hur samhälls-systemet är uppbyggt och fungerar.

Speciellt i situationer gällande barndagvård är tolkning nödvändig.

Anställning av behörig personal med invandrabakgrund bidrar till att överbrygga missförstånd på grund av brist på språkkunskaper eller kulturella olikheter. En viss styrning av antalet barn med invandrabakgrund kan anses vara befogat inom dagvården så att språkutvecklingen och integrationen underlättas.

En gemensam K5 informations-broschyr finns att tillgå på www.kfem.fi/publikationer

"Välkommen till barndagvården"



Broschyren finns på svenska, finska, engelska, vietnamesiska, bosniska, ryska och arabiska.

Grundläggande utbildning för invandrarelever

För barn med invandrabakgrund gäller lagen om grundläggande utbildning. Ett läropliktigt barn har rätt att gå i den grundläggande utbildningen eller på annat sätt få motsvarande undervisning.

Läroplikten gäller alla barn som bor stadigvarande i Finland. Kommunen eller någon annan utbildningsanordnare kan anta ett barn som elev i den grundläggande utbildningen eller i förskoleundervisningen, även om barnet inte skulle vara stadigvarande bosatt i den kommun där han eller hon vistas (gäller till exempel asylsökande barn).

Undervisningen för elever med flykting-/invandrabakgrund ordnas inom ramen för den allmänna undervisningen, där eleverna får stöd utifrån sina individuella behov, eller i en grupp som förberedande undervisning inför den grundläggande utbildningen. Den förberedande undervisningen siktar på att ge eleverna de kunskaper de behöver för att kunna övergå till den grundläggande utbildningen, samt att främja deras integrering och utveckling. Enligt lagen om grundläggande utbildning är skolans undervisningsspråk antingen finska eller svenska.

Genom att under initialskedet intensivt satsa på undervisning i det svenska, alt. finska språket underlättar man elevernas skolgång framöver samt integreringen i närsamhället.

För elever som deltar i förberedande undervisning får utbildningsanordnaren en statsandel som är dubbelt så stor som det enhetspris som fås för den grundläggande utbildningen.

Inom grundutbildningen ges religionsundervisning enligt det trossamfund som majoriteten av eleverna tillhör. Om det finns minst tre elever med samma religionstillhörighet i kommunen och deras vårdnadshavare anholder om sådan undervisning bör kommunen ordna sådan religionsundervisning.

Undervisning i elevens eget modersmål, stärker elevens mång-

kulturella identitet och skapar en funktionell flerspråkighet. Vetenskapliga undersökningar visar att ett starkt hemspråk hos barn och unga är till stor hjälp vid inläring av nya främmande språk. Undervisning i hemspråk är inte lagstadgat.

Lärare och skolpersonal bör få kontinuerlig fortbildning om den mångkulturella skolan och dess olika utmaningar för att kunna skapa förutsättningar för en likvärdig utbildning för elever med invandrarbakgrund.

I Finlands kommunförbunds riktlinjer för invandrapolitiken påpekas att en stor del av invandrarna är barn och unga. Kommunerna uppmanas att satsa resurser på utbildning och undervisning som utgör viktiga medel för integrationen av invandrare. Också vuxna invandras integration kan främjas via barnens och de ungas skolgång. Det är nödvändigt att se till att det inte finns lärmiljöer i kommunerna där eleverna helt eller nästan enbart består av elever med invandrarbakgrund.

En nära interaktion mellan invandrarbarn och finländska barn förbättrar samhörigheten, påskyndar invandrararnas språkinläring och ökar delaktigheten i samhället. Det är också viktigt att bjuda in invandrarelevernas föräldrar i samarbetet mellan hem och skola.

Ansvariga:
Kommunernas bildningsnämnder.

Andra stadiets utbildning

Till andra stadiets utbildning hör gymnasie- och yrkesutbildning.

Utbildningsanordnaren kan ordna utbildning som förbereder gymnasiet för invandrare och personer med annat språk som modersmål. Utbildningen motsvarar lärokursen för ett år.

De invandrarstuderande som har som mål att söka till grundläggande yrkesutbildning kan före det söka tillHandledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning för att stärka sina färdigheter samt få handledning och stöd i sitt val av fortsatta studier. Utbildningen är ettårig och består av totalt 60 kompetenspoäng. Till utbildningen söker man via studieinfo.fi. För att kunna antas tillHandledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning bör den sökande ha tillräckliga språkkunskaper i undervisningsspråket.

Till den grundläggande yrkesutbildningen söker man via gemensam ansökan på studieinfo.fi. En sökande som saknar betyg från grundläggande utbildning i Finland eller har svårjämförbara betyg från sitt hemland kan söka antagning genom prövning. Mer information om antagning genom prövning fås av läroanstalterna. Sökande med annat modersmål än svenska kallas till språktest om man inte kan påvisa språkkunskaperna på annat sätt.

Slutmålet bör vara att också invandringdomar avlägger grund-examen på andra stadiet antingen i gymnasiet eller inom den grundläggande yrkesutbildningen i syfte att få beredskap för livslångt lärande och arbetslivet i allmänhet.

Ansvariga: Kommunernas bildningsnämnder och Yrkesakademien i Österbotten.

Utbildning för vuxna invandrare/ arbetskraftspolitisk utbildning

Vuxna invandrare som är arbetslösa kan utbildas via arbetskraftspolitiska åtgärder.

Syftet med arbetskraftsutbildningen är att förbättra personens förutsättningar att placera sig i arbete. Arbetskraftsutbildning finansieras av arbets- och näringsförvaltningen och är avgiftsfri för studerande.

K5-områdets fyra medborgarinstitut, dvs. den fria bildningen, ordnar kontinuerligt språkutbildning och information om samhället för vuxna invandrare. Dessutom finns studie-möjligheter vid invandrarlinjerna I och II på Söff.

Arbetsinvandrare som arbetar dagtid har oftast behov av alternativa former av språkundervisningen. Inom projektet Delaktig i Finland/K5 utvecklades en virtuell inlärningsmiljö www.sfif.fi för ändamålet. Tanken är att medborgarinstitutens språklärare ska använda det nya läromedlet i sin undervisning samt att man kan studera språk på egen hand. Det ger arbetsinvandrarna en möjlighet att studera språk på en tid som passar bäst för dem.

Ett annat digitalt läromedel är "Den digitala vägen" som finns på: www.kotisuomessa.fi. Yrkesakademien har varit med i utvecklingen av det läromedlet. De digitala läromedlen är främst avsedd för vuxna invandrare.



Via virtuella inlärningsmiljöer kan man studera svenska och samhällskunskap på distans och under den tid som passar bäst för den studerande.

Den grundläggande utbildningen för vuxna kommer att förnyas. Den förnyade grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern inleds fr.o.m. ingången av 2018. Utbildningsstyrelsen uppdaterar som bäst läroplansgrunderna för grundläggande utbildning för vuxna.

4.2.4. Boende

Tillgång på bostäder för invandrare är en viktig faktor för trivsel och livskvalitet. Inom K5-området råder en viss brist på bostäder. Ett positivt fenomen som ses i byarna, är att när äldre människor säljer sitt bostadshus och flyttar in till centrum, köps bostäderna upp av invandrare. Byn behåller sin livskraft om där finns familjer som lever och verkar.

Kommunernas egna fastighetsbolag och privata bolag är viktiga aktörer för att det ska finnas bostäder tillgängliga även för invandrarfamiljer. Information om regler som gäller i allmänna bostäder som t.ex. sophantering och andra förordningar bör översättas till olika språk för att undvika missförstånd.

En gemensam K5 broschyr "Invånarguide för trivsamt boende" har utformats och finns på svenska, finska, engelska, ryska, vietnamesiska och bosniska.



4.2.5. Fritid och kulturliv

En aktiv och meningsfull fritid utgör en viktig trivselfaktor för alla kommunens invånare. Det bör finnas lättillgänglig information för invandrare om t.ex. kultur, biblioteks-, ungdoms- och idrotts-tjänster och andra verksamheter som kommunen erbjuder.

Biblioteken kan nu erbjuda sina kunder tillgång till e-tidningar och tidskrifter.



PressReader innehåller över 5000 dagstidningar och tidskrifter från mer än 100 länder på 60 olika språk.

De österbottniska kommunerna, som tillsammans bildar Fredrika-nätverket (Jakobstad, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Larsmo, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre och Vörå) satsar på gemensamma lösningar riktade till mångkulturella kunder. Nätverket har funnits sedan början av 1990-talet. En koordinator för mångkulturell biblioteksverksamhet kommer att anställas med uppgift att koordinera, engagera och stöda bibliotekspersonalen i litteratur-anskaffningen.

Samarbete mellan den offentliga, privata och tredje sektorn är viktig när det gäller att uppmuntra invandrare att delta i olika fritidsaktiviteter.

Projektpengar finns att söka bland annat för idrotts- och föreningsaktiviteter där ömsesidig integration är en del av verksamheten. Flera av K5:s kommuner har sökt och beviljats projektbidrag för sådana ändamål. Att få med nyanlända i aktiviteter på fritiden förebygger utanförskap och främlingsfientlighet. De ansvariga ledarna inom föreningarna har en viktig roll att överbygga kulturkrockar när grupper blandas. Det finns många goda exempel på föreningar som aktivt välkomnat invandrare att delta i verksamheten. Nämnas kan Röda Korset, Marthorna, fotbolls-föreningar, jaktlag, psykosociala föreningar, mångkulturella föreningen Monicult och Närpesnejdens fredsförening. Även församlingarna har visat engagemang och beredskap att närma sig de nya invånarna.

Ansvariga: Kultur- och fritidsnämnder, samt tredje sektorns olika föreningar.

4.3. Kommunen som myndighet för samordningen av integrationsfrämjandet, samt aktörer som svarar för olika åtgärder

4.3.1. Gemensam modell för K5-området

Genom regional överenskommelse enligt den sk. RÖK-modellen samarbetar K5-kommunerna numera i integrationsfrågor och har en gemensam strategi för hur man sköter sina åtaganden i enlighet med den nya integrationslagen.

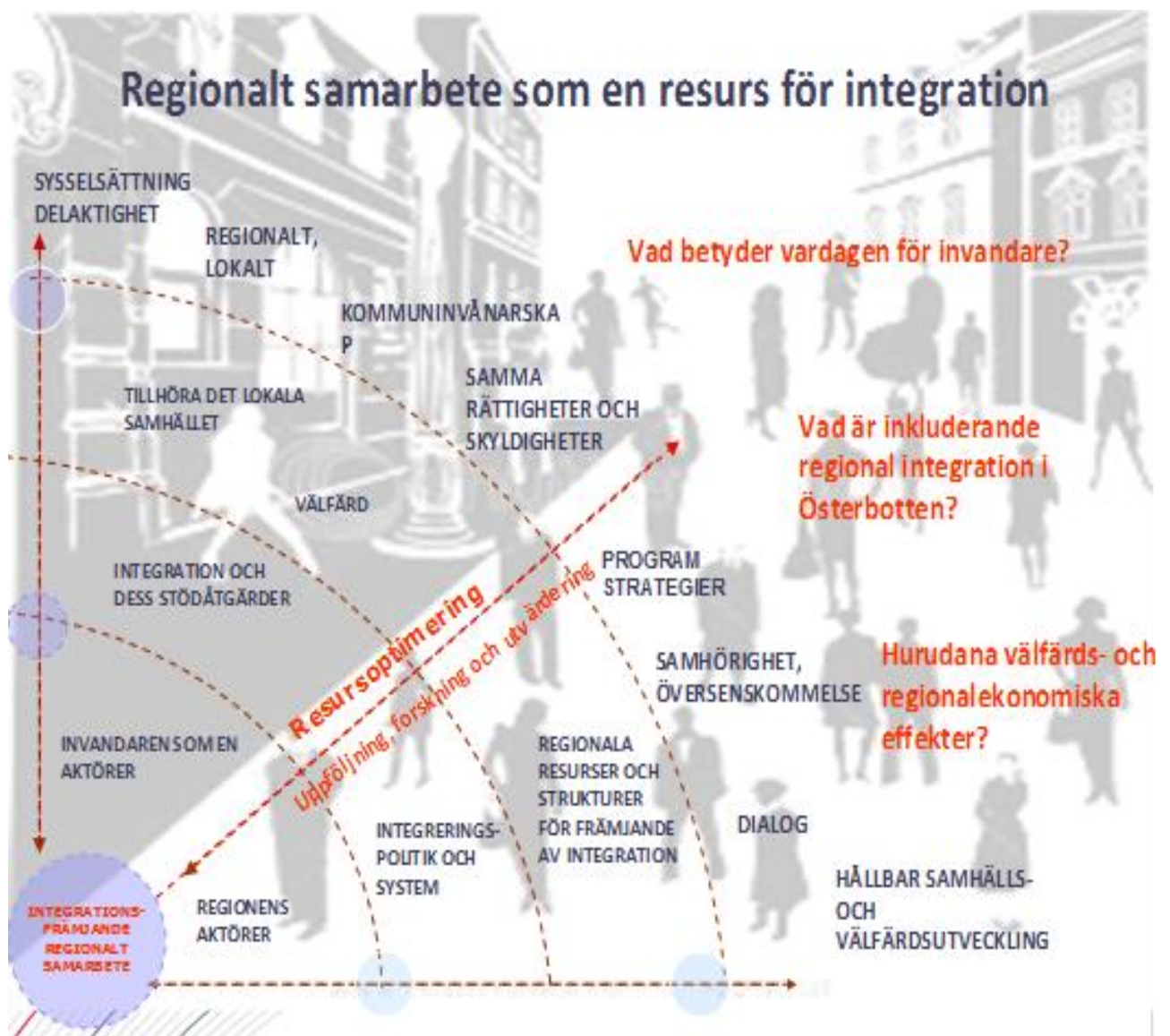
RÖK-modellen initierades i Österbotten genom ESF-projektet "Från invandrare till kommuninvånare" 2012–2013. Till projektets målsättning hörde bland annat uppgörande av regionala samarbetsavtal för främjande av integration. Projektet var ett sam-verkansprojekt mellan Institutet för hälsa och välfärd (THL), K5, Jakobstadsregionen och Vasa stad.

K5 var samarbetspartner i projektet. Syftet var att försöka se inom vilka områden man kunde tillämpa modellen "Regional överenskommelse" i de fem kommunerna. Sådana samordnande resurser kunde till exempel vara koordinering av språkkurser, tolktjänster, social- och hälsovårds-tjänster.

Integrationsfrågor kan diskuteras gemensamt inom de gemensamma arbetsgrupper som finns inom K5.

Som exempel kan nämnas:

- Kommunernas ledningsgrupp
- Socialvårdsgruppen för K5
- Hälsovårdsgruppen för mödrar
- Gruppen för barnrådgivning
- Gruppen för socialt arbete
- Arbetsgruppen för integrationsprogrammets uppgörelse
- Arbetsgruppen för medborgarinstitutens rektorer och språklärare.



Modell för K5:s integrationsfrämjande. Modellen bygger på Regional överenskommelse (RÖK-modellen) och är gjord i enlighet med den nya integrationslagen



**KUST-ÖSTERBOTTENS SAMKOMMUN FÖR SOCIAL- OCH PRIMÄRHÄLSOVÅRD
RANNIKKO-POHJANMAAN SOSIAALI- JA PERUSTERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ**

Kust-Österbottens samkommun för social- och primärhälsovård är gemensam organisation för kommunernas invandrar- och integrationsärenden inom de fem medlemskommunerna.

Integrationsråd

Integrationsrådet är ett samarbetsforum för K5 kommunerna, organisationer, tjänsteinnehavare, politiker och invandrare.

Befrämjar och stöder ömsesidig integration inom samhällets olika sektorer.

Ger förslag till utvecklande och tryggande av integrationstjänster och åtgärder till samkommunstyrelsen och vid behov till övriga förvaltningsorgan.

Består av 10–12 medlemmar jämte personliga suppleanter.

Sammanträder 2–3 gånger per år.

Personal

En gemensam anställd integrationskoordinator som ansvarar för utvecklingen av integrationsrelaterade frågor, förbereder ärenden till integrationsrådet och fungerar som dess sekreterare, är kontaktperson till kommunernas enskilda sektorer och tjänsteinnehavare, samt ansvarar för det gemensamma integrations-programmets implementering i kommunerna med flera uppgifter.

Welcome office – En anställd rådgivare och handledare för invandrare och andra kommuninvånare. Rådgivaren har ambulerande verksamhet inom K5-kommunerna.

Samarbete utövas med medlemskommunernas kommunala sektorer; såsom utbildnings-, social- och hälsovårds-, bostads-, och fritidssektorn

Samarbetet grundar sig på integrationslagen

Myndigheter:
Arbets- och näringsbyrå, Polisen, Magistraten, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket, med flera myndigheter

4.3.2. Information om samhället

Invandraren ska ges basinformation om sina rättigheter och skyldigheter i det finländska arbetslivet, samhället, demokratin och valsystemet. Basinformationsmaterial ges till alla som flyttar till Finland. Materialet ges i samband med delgivning av beslut om uppehållstillstånd och registrering av uppehållsrätt.

Det finns i dag en mängd översatt informationsmaterial, t.ex. "Välkommen till Finland". Broschyren finns översatt till 12 olika språk och i elektronisk form på www.lifeinfinland.fi. I tryckt form finns den att få på svenska, finska, engelska och ryska.

Broschyren har följande innehåll.

1. **Boende**, uppehållsrätt, uppehållstillstånd, magistraten, bankkonto, Internet, bibliotek, posten, sjukförsäkring, kurser i finska, svenska, tolk, tolkning, översättning, tullen, integration, hur agera vid kriser.
1. **Jobb**: hur söker jag jobb? vad händer om jag inte finner jobb? starta företag, skattekort, pension, den finländska arbetsplatsen.
2. **Studier**: vuxenstudier, är min examen giltig i Finland? kan jag studera till ett nytt yrke? vad kostar det att studera? kan jag studera på andra språk i Finland?
3. **Barn**, familj och äldre människor; äktenskap, barnets efternamn, skilsmässa, barnbidrag, moderskaps- och faderskapspenning, vårdledighet, barndagvård, skola, familjevård, äldre människor, pension.
4. **Hälsa**: läkare, företagshälsovård, munhälsa, graviditet; hälsovård under graviditeten, att ta hand om spädbarn, funktionshindrade, nödsituationer.

5. **Vardagen**: Körkort, affärer, arbetsverken, alkohol och narkotika, fritid, högtider.
6. **Finland och finländarna**: Fakta om Finland, klimat, finländarna, artighet, att hälsa på varandra, trafik, natur, djur, den finländska familjen, det finländska hemmet, den finländska maten, Finlands historia, politik och förvaltning, välfärdsstat, jämställdhet, röstning och rösträtt, finskt medborgarskap, religion i Finland.

Enligt integrationslagen är det varje kommuns och myndighets skyldighet att se till att informationen är uppdaterad och lättillgänglig för användaren.



På www.infopankki.fi finns ett omfattande informationsmaterial om livet i Finland, översatt till flera språk.

Aktuell information produceras kontinuerligt via arbets- och näringsministeriets kompetenscentrum för integrationsfrågor Integration.f/Kotouttaminen.fi



4.3.3. Rådgivnings- och handledningstjänster

Welcome Office finns som en permanent rådgivnings- och handledningsverksamhet sedan 1.1.2015 i alla K5:s kommuner.

Tel: 040 566 1572

Epost: welcome.office@kfem.fi

Verksamheten är ambulerande och verkar enligt följande schema:

Måndag: Malax kommungård

Tisdag-onsdag: Närpes stadshus

Torsdag: Kristinestads samservice

Fredag: Korsnäs kommungård



4.3.4. Inledande kartläggning

Enligt den nya integrationslagen har invandraren rätt till en inledande kartläggning om invandraren är arbetslös, registrerad som arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån eller själv ber om att få sin situation kartlagd. Vid en inledande kartläggning ska det göras en preliminär bedömning av invandrans förutsättningar för sysselsättning eller studier, samt behov av språkutbildning och andra integrationsfrämjande åtgärder och tjänster. I den inledande kartläggningen utreds i behövlig omfattning invandrans tidigare utbildning, arbetshistoria, språkkunskaper och vid behov andra omständigheter som påverkar sysselsättning och integration. (Integrationslagen kap. 2, 9 §.)

Enligt statsrådets förordning om inledande kartläggning ska den **inledande intervjun** vara baserad på följande innehåll:

1. Läs- och skrivfärdigheter
2. Kunskaper i finska och svenska
3. Studiefärdigheter och studieförutsättningar
4. Tidigare utbildning och arbetserfarenhet
5. Kompetens som härrör sig till speciella färdigheter samt andra starka sidor
6. Egna önskemål om sysselsättning och utbildning
7. Livssituationen och det behov av tjänster denna medför

Utgående från de uppgifter som erhålls kan den **inledande kartläggningen** omfatta bland annat följande preciserande åtgärder:

1. Kartläggning och identifiering av personens kompetens
2. Utredning av läs- och skrivfärdigheterna

3. Utredning av de muntliga och skriftliga kunskaperna i svenska och/eller finska
4. Utredning av studiefärdigheterna
5. Karriärplanering
6. Kartläggning av behovet av tjänster

Det finns en gemensamt utarbetad elektronisk blankett som K5-områdets socialarbetare kan använda för den inledande intervjun.

Den inledande intervjun och de preciserade åtgärderna ska genomföras på invandrans modersmål, på ett språk som invandraren kan konstateras förstå tillräckligt väl eller genom att använda tolk. Den inledande kartläggningen genomförs så att invandraren utifrån den kan hänvisas till arbetsmarknaden, eller anvisas utbildning som svarar mot behoven samt andra integrationsfrämjande åtgärder eller tjänster. Utifrån den inledande kartläggningen ska det också göras en bedömning av om andra invandrare än de som har rätt till en integrationsplan (§12) är i behov av en plan.

Kostnaderna för arrangemangen av en inledande kartläggning, som avses i 9 § och 50 § i lagen om främjande av integration, **betalas till kommunen av statens medel en kalkylerad ersättning som är 700 euro för var och en som deltar i kartläggningen.** För en och samma person kan ersättning betalas endast en gång.

En förutsättning för att ersättning ska betalas är att kommunen har ordnat åtminstone den inledande intervju som avses i 1 § 2 mom. i statsrådets förordning om inledande kartläggning i anslutning till främjande av integration (570/2011).

Källa: Stadsrådets förordning om inledande kartläggning i anslutning till främjande av integration, Helsingfors, 26 maj 2011.

4.3.5. Integrationsplan

Integrationsplanen är en personlig och individuell uppgjord plan för invandraren. Målsättningen är att genom åtgärder och tjänster stödja invandrarens möjligheter att inhämta tillräckliga kunskaper i svenska eller finska och andra kunskaper, som behövs i samhället och arbetslivet. Åtgärderna ska främja invandrarens möjligheter att delta som en likvärdig medlem i samhällsverksamheten. (2 kap § 11.)

En invandrare har rätt till en integrationsplan om han eller hon är arbetslös och är registrerad som arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån, eller om invandraren får tillfälligt utkomststöd. En integrationsplan görs även för invandraren om den inledande kartläggningen visar behov av en plan för att främja integrationen.

Integrationsplanen ska göras upp senast inom tre år efter att det första uppehållstillståndet registrerades. Den första integrationsplanen uppgörs för högst ett år. Varaktigheten av invandrarens integrationsplan bestäms individuellt utifrån hans eller hennes egna mål, arbets- och utbildningshistoria i kombination med de åtgärder som planerats. Den maximala tid på tre år som berättigar till en integrationsplan kan förlängas med högst två år, ifall att invandraren behöver särskilda åtgärder för att integreras. (2 kap § 12.)

Kommunen och arbets- och näringsbyrån är ansvariga för uppgörande av en integrationsplan för invandrare. Kommunen eller arbets- och näringsbyrån inleder utifrån den inledande kartläggningen utarbetandet av integrations-

planen inom två veckor efter det den inledande kartläggningen har gjorts (2 kap. § 13).

Integrationsplanen för minderåriga kan även göras om det finns behov av en sådan. Det samma gäller för familjer i det fall familjens helhetssituation förutsätter det.

Ansvariga: K5: s kommuner samt Österbottens arbets- och näringsbyrå

4.4. Plan för främjande av barns och unga personers integration samt stärkandet av deras sociala identitet

En gemensam godkänd plan för barns och ungas välmående finns för kommunerna inom K5. Planen är baserad på den reviderade barnskyddslagen från 1.1.2008. Enligt barnskyddslagen ska kommunen eller flera kommuner tillsammans göra upp en plan över kommunens verksamhet för hur man ska främja barns och unga personers välfärd, samt hur man skall ordna och utveckla barnens välmående.

Allmänt kan konstateras att planen för barns och ungas välmående inom K5 omfattar alla barn och unga oavsett bakgrund.

Planen innefattar både det förebyggande och det individuella arbetet för välmående.

Under punkten "*Några avslutande ord konstateras följande: Vårt servicesystem bygger på principen att barn och unga bör tryggas en god uppväxt. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till liv och utveckling. För att stöda denna utveckling behöver alla sektorer ta sitt ansvar.*

Det är endast genom ingripande och satsningar på stödåtgärder i ett tidigt skede som man kan minska riskerna för att barns och ungas utveckling och välmående tar skada. Finlands servicesystem kännetecknas av en stark sektorindelning, som kan vara ett hinder för samarbete myndigheter emellan. När det gäller förebyggande arbete och tidigt ingripande är det sektoröverskridande samarbetet av stor betydelse. På så sätt kan man lyckas fånga upp de barn och familjer som är i behov av stöd.

Planen för barns och ungas välmående utgör ett instrument för ledning och utveckling av välfärdsarbetet bland barn och unga i regionen. Vid resursfördelning och vid uppgörandet av olika strategier i K5-regionen ska barn och ungas välmående och behov tas i beaktande.

Den regionala planen för barns och ungas välmående leder vid sidan av andra strategier (t.ex. välfärdsstrategier, rusmedelsstrategier, trygghetsplaner, integrationsprogram och mentalvårdsstrategin) det riktgivande arbetet för främjandet av barns och ungas välfärd i K5 kommunerna.

Allmänt kan konstateras att planen för hur barns och unga personers integration skall främjas och deras sociala identitet stärkas, ingår som en del av helheten i "Planen för barns och ungas välmående inom K5".

Ansvarig: Vård- och omsorgsnämnderna/grundtrygghetsnämnden, samt utbildningsnämnderna.



4.5. Plan för främjande av integration och stärkande av social identitet bland grupper som står utanför arbetskraften

De personer som avses stå utanför arbetskraften är till exempel pensionärer, hemmafruar och handikappade med invandrarbakgrund.

Pensionärer

Inom K5-området finns det en mindre grupp äldre invandrare. De flesta har kommit som flyktingar från Bosnien och Burma. Statistiken 31.12.2015 visar att av totalt 1930 personer med annat språk än svenska eller finska är åldersfördelningen följande:

Kommun	Ålder			Totalt +65
	65-74	75-84	85+	
Kaskö	4	2	0	6
Korsnäs	2	0	0	2
Kristinestad	5	2	0	7
Malax	7	5	1	13
Närpes	13	13	1	27
K5	31	22	2	55

Bland dessa personer finns också hemvändande emigranter från Amerika och Sverige i statistiken. Övriga pensionärer har i de flesta fall flyktningbakgrund. För äldre invandrare kan bristen på språkkunskaper vara ett problem. Många har vuxna barn med familjer som kan hjälpa till med tolkning när det behövs. Idag finns det också bland vårdpersonalen flera med invandrarbakgrund, som kan fungera som tolkar inom sjukvården. Intresset för att studera till närvårdare eller sjukskötare är högt bland våra invandrare.

Verksamhet som på olika sätt stöder pensionärer med invandrarbakgrund socialt och kulturellt bör uppmuntras.



Hemmafruar

Tack vare det goda sysselsättningsläget inom K5-områdets kommuner finns inget stort antal hemmafruar bland arbetsinvandrarna. Arbetskraftsinvandrarna har krav på sig att nå en viss fastställd inkomstnivå per månad och år för att kunna få sitt uppehållstillstånd förlängt. Hemmafruar med flyktingbakgrund har rätt att delta i språk- och yrkesutbildning enligt behov kostnadsfritt under en fyraårsperiod. Ingifta hemmafruar med invandrarbakgrund har ett mera fördelaktigt utgångsläge. Ingifta fruar har enligt status (maka till finländsk man) rätt att delta i språkutbildning med arbetsmarknadsstöd. Undervisning för den gruppen ordnas till exempel på Söff:s invandrarlinje I och II, samt på Yrkesakademin.

Handikappade/funktionshindrade

Stödcentralen Hilma har gett ut en serviceguide för funktionshindrade invandrare, Handikappforum r.f. 2011. Serviceguiden ger en heltäckande information om vad som gäller allmänt om funktionshindrade personers rättighet och service, plan gällande service och rehabilitering, samt om olika myndigheters och andra aktörers roller.

I inledningsordet kan man läsa följande:

”Guiden för funktionshindrade invandrare berättar om handikappservice, socialskydd, studier och arbetsliv i Finland. Alla dessa saker påverkar funktionshindrade invandrares vardagsliv i Finland. Funktionshinder behöver inte vara ett hinder för att kunna studera, vara med i arbetslivet, träffa sina vänner, ha hobbyer eller bilda familj. I denna guide berättas om de tjänster som finns till för att hjälpa en funktionshindrad person att leva ett så fullgott liv som möjligt. Guiden är avsedd

som hjälp för människor som har svårt att få information någon annanstans ifrån till exempel på grund av språksvårigheter.

Serviceguiden finns på www.tukikeskushilma.fi Stödcentralen Hilmas information om handikappservice finns på finska, svenska, engelska, ryska, arabiska, farsi, kurdiska och somaliska

Information om handikappservice kan också fås från:

[Infobanken - information om Finlands samhälle och tjänster](#)

[Kela/Fpa - information om socialförmåner och socialtjänster](#)

[Handbok för handikappservice](#)

Det kan konstateras att guiden för funktionshindrade invandrare är ett bra verktyg som kan användas som handbok för både tjänstemäns och funktionshindrade invandrares behov av information.

Allmänt kan sägas att planerna och metoderna för integration av dessa grupper ska vara jämlika och jämförbara med motsvarande grupper bland ursprungsbefolkningen.

Språket är en nyckel till integration även för grupper som står utanför arbetskraften. Möjligheter till alternativa och anpassade språkinlärningsmetoder för nämnda grupper bör utvecklas.

Ansvariga: Vård- och omsorgsnämnderna/grundtrygghetsnämnden.

4.6. Plan för personer som ansökt om internationellt skydd och beviljats uppehållstillstånd, eller personer med flyktingstatus

Finland har genom statsrådet beslutat förbundet sig till att årligen ta emot 750 kvotflyktingar. De senaste åren har kvotflyktingar valts främst från Syrien. Därutöver tar Finland emot så kallade nödfall från olika håll i världen.

Vid sidan om kvotflyktingarna anländer asylsökande till Finland från många håll i världen. De placeras på flyktingförläggningar medan asylprocessen pågår. En mottagningscentral i Röda Korsets regi finns sedan år 2009 i Kristinestad. Ungefär 1/3 av de asylsökande beviljas uppehållstillstånd och stannar kvar i Finland. De asylsökande har i de flesta fall hunnit bekanta sig med det finländska samhället och börjat lära sig språket (finska) under väntetiden på förläggningen.

NTM-centralen sänder en årlig förfrågan till kommunerna om kommunplatser för flyktingmottagning.

Asylsökande som beviljats uppehållstillstånd har rätt att bosätta sig i egen vald kommun.

En gemensam flerårig plan för mottagande av flyktingar och asylsökande som beviljats uppehållstillstånd enligt modellen regional överenskommelse kunde samordna resurserna inom regionen och bidra till goda integrationslösningar.

4.7. Plan för främjande av goda etniska relationer och dialoger mellan olika kulturer

Kommunen och andra lokala myndigheter har på sitt ansvar att stödja internationalism, jämlikhet och likabehand-

ling, samt främja en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper inom sitt område. Man skall dessutom främja goda etniska relationer och en dialog mellan olika kulturer. Invandrarbefolkningens behov ska också tas i beaktande när man planerar och genomför bas- och annan offentlig service.

Allmänt kan man konstatera att integrationen gynnas i möten mellan människor på lokal nivå. Det goda sysselsättningsläget bidrar till skapandet av naturliga mötesarenor. På arbetsplatsen utför man sitt arbete jämlikt, får arbetskamrater och samtalar om saker som familjeliv och eventuella behov av service och tjänster. Dagligt utbyte av alldagliga problem och glädjeämnen blir en del av det naturliga umgänget som skapar samhörighet och förståelse för varandra som människor.

I Finlands kommunförbunds riktlinjer för invandrapolitiken beskrivs mångfald som en kommunal resurs, som ger det finländska samhället nya dimensioner. Kulturell mångfald är en erkänt drivande kraft i samhällen både internationellt och i Finland. Det går att påverka relationerna mellan olika befolkningsgrupper om man öppet godkänner kulturell mångfald, minskar fördomar och skapar förutsättningar för umgänge mellan de olika grupperna. Den offentliga sektorn bör vara en föregångare i detta sammanhang.

Samverkan i skolor, bostadsområden, olika föreningar och fritidsaktiviteter är också en viktig del i arbetet mot rasism.

Undervisnings- och kulturministeriet har gett ut ett nytt handlingsprogram **"Betydelsefull i Finland"** där man i 10 åtgärdsförslag initierar till åtgärder som motverkar hatretorik och rasism, samt stärkande av kulturell mångfald,

delaktighet och likställdhet som teman. Dessa teman ska genomsyra undervisnings- och kulturministeriets all verksamhet i styrningen av samtliga ämbetsverk, institutioner och övriga organisationer inom förvaltningsområdet.

Pågående utvecklingsarbete

Projektet Hemma i Finland/En bra start i Österbotten är en del av ett nationellt projekt där man försöker skapa en gemensam österbottnisk modell för integrationsarbetet. K5 ingår som delgenomförare i projektet. Integrationskoordinatören arbetar under åren 2016–2018 halvtid med utvecklingsarbetet. I samarbete med Yrkesakademien i Österbotten utbildas samhälls- och hälsokommunikatörer, som ska börja informera nyanlända landsmän på eget språk om det finländska samhället och hur man sköter sin hälsa för att underlätta anpassningen till det nya landet och samhället.

4.8. Plan för uppföljning och uppdatering av kommunens integrationsprogram

Enligt 32 § i integrationslagen ska kommunen eller flera kommuner tillsammans göra upp ett program för integrationsfrämjandet som godkänns i respektive kommunfullmäktige. Integrationsprogrammet utvärderas varje år av integrationsrådet och uppdateras minst vart fjärde år.

Det uppdaterade programmet behandlas i respektive kommun för godkännande.

NTM-centralen följer även årligen upp integrationsprogrammet och informerar arbets- och näringsministeriet om dess riktighet och överensstämmelse i en-

lighet med integrationslagens intensio-

5. Statens åtagande

Statsrådet beslutar om det nationella utvecklandet av integrationen genom att för fyra år i sänder utarbeta ett statligt program för integrationsfrämjande. Arbets- och näringsministeriet svarar för beredningen av programmet. Andra ministerier som har centrala uppgifter för integrationsfrämjandet uppställer målen för sina respektive förvaltningsområden och åtgärderna för utvecklingen som en del av planering av verksamheten och ekonomin (4 kap.§ 34).

5.1. Arbets- och näringsministeriets ansvarsområde:

- 1) allmän utveckling, planering och styrning av integrationspolitiken
- 2) samordning av integrationspolitiken och främjande av goda etniska relationer
- 3) nationell utvärdering och uppföljning av integrationspolitiken och främjande av goda etniska relationer (§ 35)

5.2. Närings-, trafik- och miljöcentralernas (NTM) uppgifter:

Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) svarar för följande uppgifter:

- 1) den regionala utvecklingen av integrationsfrämjandet, samarbetet, samordningen och uppföljningen,
- 2) stöd till kommunerna och rådgivningen i frågor som gäller främjande av integrationen,
- 3) styrning, rådgivning och stöd till arbets- och näringsbyråerna och utvecklingen av deras kompetens i

arbetet med att främja integrationen och sysselsättningen,

- 4) planering, upphandling och tillsyn i fråga om integrationsutbildning för invandrare som i enlighet med lagen om offentlig arbetskraftsservice är registrerade som kunder vid arbets- och näringsbyrån,
- 5) uppgörande och genomförande av en regional strategi för anvisande av personer som sökt om internationellt skydd (2 kap. § 2),
- 6) avtal om inrättande av familjehem och andra bostadsenheter för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare och tillsynen av deras verksamhet,
- 7) främjande av goda etniska relationer och en dialog mellan olika kulturer,
- 8) andra uppgifter som bestäms särskilt för den i denna lag.

NTM-centralen stöder uppgörandet av programmen för integrationsfrämjandet i kommunerna inom sitt verksamhetsområde och följer med genomförandet av programmen. NTM lämnar årligen uppgifter till arbets- och näringsministeriet om programmen för integrationsfrämjande inom sitt område och genomförandet av dem. (36 §)

I integrationslagen bestäms om statens ersättningar till kommunerna. NTM-centralerna är statens regionala myndighet och ansvarar för uppgörande av avtal med kommunerna. Kommuner som ingått avtal om mottagande av flyktingar och gjort ett integrationsprogram får ersättning av staten för kostnaderna för flyktingarna enligt integrationslagen 1386/ 2010. Lagen trädde i kraft 1.9.2011.

Ersättning för kvotflyktingar

För varje mottagen kvotflykting betalas under de första fyra åren, det vill säga

integrationstiden, en kalkylerad ersättning enligt:

- 2 300 euro/år för flyktingar över 7 år
- 6 845 euro/år för flyktingar under 7 år

Den kalkylerade ersättningen är avsedd att täcka kostnaderna för kommunens integrationsarbete. **Det utkomststöd och integrationsstöd som kommunen vid behov betalar till flyktingen ersätts fullt ut för tre år. Kostnaderna för tolkning ersätts utan tidsgräns.** Som särskilda kostnader ersätts (enligt separat avtal) för särskilda sjukdomar eller skador som en flykting kan ha i högst tio år.

För personer som beviljats internationellt skydd, samt asylsökande som beviljats uppehållstillstånd, ersätter staten kostnaderna under en treårsperiod.

Ansvarig: Österbottens NTM-central i Vasa, samt arbets- och näringsministeriet.

6. Sammandrag

Integrationsprogrammet är ett gemensamt program för K5: s kommuner, utformat i enlighet med modellen i integrationslagen.

Programmet beaktar lika behandling, delaktighet och jämställdhet för de invandrare, som har uppehållstillstånd för sin vistelse i Finland. Invandrades delaktighet i samhället betonas eftersom det gynnar integrationsprocessen och motverkar utanförskap.

Programmet är också uppgjort enligt modell "Regional överenskommelse".

Erfarenheterna bland annat från Sverige visar att samverkan mellan olika samhällsaktörer bidrar till ökad professionalism, ömsesidig integration, samt en mera effektiv användning av samhällsresurserna.

Efter att programmet godkänts i samkommunens styrelse och delgivits primärkommunerna förankras och implementeras det i de kommunala sektorerna.

7. Källförteckning

Lag om främjande av integration 30.12.2010/1386

Statistikcentralens uppgifter om antal utlänningar inom K5-området per 31.12.2015

Finlands kommunförbunds riktlinjer för invandrarpolitiken "Mångfald ger kommunen livskraft", Finlands kommunförbund, 2011

Statsrådets förordning om inledande kartläggning i anslutning till främjande av integration, Helsingfors, 26 maj 2011

Uppehållstillstånd, samt rätten till att arbeta i Finland www.migri.fi

Uppdaterad socialvårdslag 2014 (31.12.2014/1301)

Guider för hälsovård på olika språk www.kfem.fi/publikationer

"Välkommen till barndagvården" www.kfem.fi/publikationer

"Invånarguide" www.kfem.fi/publikationer

Plan för barns och ungas välmående inom K5 www.kfem.fi/publikationer

Mentalvårdsstrategi www.kfem.fi/publikationer

Undervisning av invandrarelever, www.minedu.fi, utveckling av invandrarutbildningen

Arbets- och näringsministeriets kompetenscentrum för integrationsfrågor
www.Integration.fi

Informationspaket – Mottagning av flyktingar www.integration.fi

Projekt Hemma i Finland/En bra start i Österbotten

Projekt Partnerskap Skåne, RÖK-modellen, Länsstyrelsen i Skåne
www.lansstyrelsen.se/skane/partnerskap-skane

Välkommen till Finland www.lifeinfinland.fi

Serviceguide för handikappade/funktionshindrade invandrare, Stödcentralen Hilma, Handikappforum rf. 2011 www.tukikeskushilma.fi